

Om een alternatief aan de NEN-norm te toetsen, moet die norm kenbaar zijn

*Cobouw
9 december 2014*

REGELGEVING

NEN-normen moeten gratis en openbaar zijn

Het Bouwbesluit 2012 bevat in veel artikelen verwijzingen naar NEN-normen. Daarvan kan echter niet zomaar kennis worden genomen. Wel kunnen de normen worden ingezien op het kantoor van het NNI. Ook zijn zij tegen betaling te verkrijgen. Een misstand waaraan onmiddellijk een einde moet worden gemaakt.

Het Nederlands Normalisatie-Instituut (NNI), een particuliere stichting, brengt ten behoeve van de normalisatie van producten normen tot stand, zogenoemde NEN-normen. Ook in het Bouwbesluit wordt bepaald dat allerlei bouwwerken, bouwmaterialen en installaties moeten voldoen aan de daarvoor ontwikkelde NEN-norm of aan een daaraan gelijkwaardige norm. Is het juist dat voor kennisname van een NEN-norm die de wetgever tot maatstaf heeft verheven, een reis naar het NNI moet worden ondernomen of moet worden betaald?

De Hoge Raad boog zich op 22 juni 2012 al eens over deze vraag in de zaak van Knooble tegen de staat. Knooble vond dat NEN-normen algemeen verbindende voorschriften zijn die gratis of tegen een redelijke vergoeding ter beschikking moeten worden gesteld. De Hoge Raad was het daar niet mee eens. Hij vond dat het Hof gelijk had toen het oordeelde dat NEN-normen geen algemeen verbindende voorschriften zijn in de zin van de Grond- en bekendmakingswet. Ook volgde de Hoge Raad het Hof in zijn

oordeel dat van belang is dat in plaats van de NEN-norm een gelijkwaardige norm mag worden gehanteerd en dat zij gratis bij het NNI kunnen worden ingezien. Resultaat: de NEN-normen waarnaar het Bouwbesluit verwijst behoeven niet gratis ter beschikking te worden gesteld.

Dwingend

Toch heeft de regering de noodzaak gevoeld iets te doen als het gaat om de toegankelijkheid van NEN-normen waarnaar de wetgever verwijst. Het kabinet heeft aangegeven dat per 1 januari 2014 de NEN-normen waarnaar dwingend wordt verwezen vrij toegankelijk moeten zijn. In aansluiting hierop heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) onlangs een overeenkomst met NEN gesloten over de afkoop van drie NEN-normen: (7510), (7512) en (7513). Deze NEN-normen betreffen technische en organisatorische eisen voor de elektronische verwerking van persoonsgegevens over de gezondheid. Vanaf 1 november 2014 zijn deze normen vrij beschikbaar. Helaas geldt dit niet voor de NEN-normen in het Bouwbesluit, hoewel uit de praktijk blijkt dat dit wel gewenst is. De reden zou zijn dat de normen in het Bouwbesluit niet dwingend van aard zouden zijn, nu ook een andere, gelijkwaardige norm kan worden gehanteerd. De NEN-normen zijn echter wel degelijk van dwingende aard. Dat een andere, gelijkwaardige norm kan worden gehanteerd, maakt dit niet anders. Bij een beroep op gelijkwaardigheid van een andere norm moet de gebruiker van die norm immers "ten genoeg van het bevoegd gezag" aantonen "dat het bouwwerk of het gebruik

daarvan ten minste eenzelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid of milieu biedt als is beoogd met het betrokken voorschrift," aldus het Bouwbesluit. De aannemer uit Delfzijl die een alternatieve norm wil hanteren, maar geen handhavingsrisico wil lopen, moet ervoor zorgen dat zijn alternatieve norm aan de NEN-norm voldoet. Om het alternatief aan de NEN-norm te toetsen, moet hij de NEN-norm kennen. Om die te kennen, moet hij die hebben. Als hij het te duur vindt om hem te kopen - NEN-normen zijn prijzig - moet hij in de auto naar Delft stappen om de norm daar in te zien. Doet die aannemer dat?

Sterker nog: gaat een aannemer überhaupt wel tijd, energie en geld steken in het ontwikkelen van een alternatieve norm? De BAM's van deze wereld misschien wel, maar de meeste zullen zich die investering niet kunnen of willen permitteren. Zij zijn daarom hoe dan ook genooddaakt volgens de NEN-norm te werken en die daarom aan te schaffen.

De NEN-norm is voor de wetgever én voor de burger dus de maatstaf waaraan moet worden voldaan. Formeel gezien is een NEN-norm in het Bouwbesluit dan wel geen algemeen verbindend voorschrift, maar materieel gezien is een NEN-norm dat zeker. Daarmee heeft die norm een dwingend, de burger bindend karakter.

Om al deze redenen dienen de NEN-normen waarnaar het Bouwbesluit verwijst gewoon gratis te zijn en openbaar te worden gemaakt.

**Michael Ashcroft, Annegien van Rijsewijk en Roland Mans
De Clercq Advocaten Notarissen**